

Fragment drewnianej rury wodociągowej z krakowskiego rurmusu

AUTOR / WYTWÓRCA

CZAS I MIEJSCE

Czas powstania:
ok. XVII w.

Miejsce powstania:
Kraków, Polska

DANE TECHNICZNE

Wymiary:
wys.: 230 mm, sze.: 300 mm, dł.: 400 mm

Materiał:

Technika:

PRAWA

Właściciel obiektu: Muzeum Inżynierii i Techniki. Wizerunki cyfrowe i metadane obiektu: domena publiczna. Opis kontekstowy: licencja CC BY-NC-SA 3.0 PL (Uznanie autorstwa - Użycie niekomercyjne - Na tych samych warunkach 3.0 Polska).

POZOSTAŁE INFORMACJE

MIM 1369/IV/31

SŁOWA KLUCZOWE

woda, higiena, hydrotechnika, Kraków

OPIS

Prezentowany fragment drewnianej rury, używanej w historycznym krakowskim wodociągu, ma postać sosnowego pnia, wydrążonego wewnątrz z użyciem prostych narzędzi. Pierwsze rozwiązania hydrotechniczne, które można uznać za sieć wodociągową, powstały w Krakowie w XIV wieku. Wcześniej mieszkańcy miasta zmuszeni byli czerpać wodę z publicznych, miejskich lub prywatnych studni albo korzystać z usług woziwodów, dostarczających ją w zbiornikach. Krakowski wodociąg był zaopatrywany w wodę pobieraną przez rurmus (maszynę zasilającą w wodę pod odpowiednim ciśnieniem) z odnogi rzeki Rudawy. Rurmus działał w następujący sposób: koło wodne czerpało z nurtu rzeki energię do wykonania ruchu i przekazywało wodę do umieszczonego na pewnej wysokości zbiornika, którego zadaniem było zapewnienie ciśnienia w rurach dostarczających wodę do miasta. Wodociąg stanowił nie tylko znaczne udogodnienie dla Krakowian, ale, ponieważ jego budowa była kosztowna, był też oznaką zamożności miasta. Niestety, w miarę eksploatacji stan techniczny wodociągu systematycznie się pogarszał, a w miejskiej kasie brakowało funduszy na jego remont. Pierwszy krakowski wodociąg został zburzony w 1655 roku przez Szwedów. Zniszczenie rurmusa przez najeźdźców miało pozbawić broniącego się miasta dostępu do wody. Po tych wydarzeniach, Kraków pozostawał bez miejskiego wodociągu aż do początku XX wieku. W tym czasie stan higieniczno-sanitarny miasta wyraźnie się pogorszył, co znacząco wpływało na zdrowie mieszkańców oraz średnią długość ich życia. 14 lutego 1901 roku oddano do użytku nowoczesną sieć wodociągową z ujęciem wody na Bielanych. Sieć ta systematycznie rozbudowywana i modernizowana pozostaje w użyciu do dziś. Prezentowany fragment drewnianej rury z krakowskiego wodociągu został odnaleziony podczas prac ziemnych w trakcie przebudowy Rynku Głównego. Bibliografia: R. Wierzbicki, Wodociągi Krakowa, Kraków 2011, książka dostępna w Repozytorium Politechniki Krakowskiej pod adresem: <https://suw.biblos.pk.edu.pl/viewResource&mId=444027>, dostęp 9.05.2021.